

Asia C-598/21

**Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan mukainen
ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä**

Jättämispäivä:

28.9.2021

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Krajský súd v Prešove (Slovakia)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

13.9.2021

Kantajat:

SP

CI

Vastaaja:

Všeobecná úverová banka a.s.

Oikeudenkäynnin kohde

Kuluttajansuoja – Lyhennyserän viivästyminen – Ennenaikainen erääntyminen – Oikeasuhteisuus luoton määrän suhteen – Käyttötarkoitukseltaan määrittämätön luotto – Kiinnitetyn kiinteän omaisuuden realisointi vapaaehtoisella (yksityisellä) huutokaupalla – Omistusoikeuden menettäminen

Ennakkoratkaisupyynnön kohde ja oikeudellinen perusta

Ennakkoratkaisukysymykset koskevat kiinteistön vapaaehtoisen huutokaupan perusteella tapahtuvan vakuuden realisoinnin, luottojen ennenaikaisen erääntymisen sekä aiempien luottojen ja luottokustannusten maksamista varten otettavien toistuvien uusien luottojen yhteensopivuutta perusoikeuskirjan, neuvoston direktiivin 93/13/ETY, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/29/EY, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/48/EY ja Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön kanssa.

Ennakkoratkaisukysymykset

1. Ovatko Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 47 artikla, luettuna yhdessä perusoikeuskirjan 7 ja 38 artiklan kanssa, kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista 5.4.1993 annettu neuvoston direktiivi 93/13/ETY (jäljempänä kohtuuttomista ehdoista annettu direktiivi 93/13/ETY), sopimattomista elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisistä kaupallisista menettelyistä sisämarkkinoilla ja neuvoston direktiivin 84/450/ETY, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 97/7/EY, 98/27/EY ja 2002/65/EY sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2006/2004 muuttamisesta 11.5.2005 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2005/29/EY (jäljempänä sopimattomista kaupallisista menettelyistä annettu direktiivi 2005/29/EY) ja Euroopan unionin oikeuden tehokkuusperiaate esteenä sellaiselle siviililain (občiansky zákonník) 53 §:n 9 momentin ja 565 §:n mukaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan ennenaikaisen erääntymisen osalta ei oteta huomioon menettelyn oikeasuhteisuutta, erityisesti kuluttajien velvoitteiden laiminlyönnin vakavuutta luottosopimuksen keston ja luoton määrään nähden?

2. Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan kieltävästi (eli eivät ole esteenä), kansallinen tuomioistuin esittää seuraavat kysymykset:

2a) Ovatko perusoikeuskirjan 47 artikla, luettuna yhdessä perusoikeuskirjan 7 ja 38 artiklan kanssa, kohtuuttomista ehdoista annettu direktiivi 93/13/ETY, sopimattomista kaupallisista menettelyistä annettu direktiivi 2005/29/EY ja Euroopan unionin oikeuden tehokkuusperiaate esteenä sellaiselle oikeuskäytännölle, joka ei aineellisesti estä kuluttajien ja mahdollisesti muiden

henkilöiden kotipaikkaa edustavan kiinnitetyn kiinteän omaisuuden realisointia eikä samalla ota huomioon kuluttajien velvoitteiden laiminlyönnin vakavuutta luottosopimuksen keston ja luoton määrään nähden, vaikka luotonantajan saatavat voitaisiin suorittaa oikeusteitse tapahtuvalla täytäntöönpanolla, jolloin kotipaikkaa edustavan kiinnitetyn kiinteän omaisuuden myynnin ei katsota olevan ensisijainen toimenpide?

2b) Onko sopimattomista kaupallisista menettelyistä annetun direktiivin 2005/29/EY 3 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että kuluttajien suoja sopimattomilta kaupallisilta menettelyiltä ulottuu kulutusluottojen osalta kaikkiin luotonantajan saatavan maksutapoihin, mukaan lukien aikaisempaan luottoon perustuvien velvoitteiden takaisinmaksua varten myönnettyä uutta luottoa koskevan sopimuksen tekeminen?

2c) Onko sopimattomista kaupallisista menettelyistä annettua direktiiviä 2005/29/EY tulkittava siten, että sopimattomana kaupallisena menettelynä pidetään myös sellaisen luotonantajan menettelyä, joka myöntää luottoja kuluttajalle, joka ei pysty maksamaan luottoja takaisin, minkä seurauksena muodostuu luottokierre, jossa luotonantaja ei tosiasiallisesti luovuta luottosummaa kuluttajan käyttöön, vaan vastaanottaa sen aiempien luottojen maksua ja luottojen kokonaiskustannuksia varten?

2d) Onko kulutusluottosopimuksista ja neuvoston direktiivin 87/102/ETY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/48/EY (jäljempänä kulutusluottoja koskeva direktiivi 2008/48/EY) 2 artiklan 2 kohdan a alakohtaa, luettuna yhdessä direktiivin johdanto-osan kymmenennen perustelukappaleen kanssa, tulkittava siten, ettei se sulje pois kyseisen direktiivin soveltamisalaa edes silloin, kun luotolla on kaikki kulutusluoton piirteet, luoton käyttötarkoituksesta ei ole sovittu, vähäpätöistä osaa lukuun ottamatta luotonantaja on osoittanut luoton kokonaisuudessaan aiempien kulutusluottojen maksua varten ja luoton vakuudeksi on sovittu kiinnitys kiinteään omaisuuteen?

2e) Onko unionin tuomioistuimen 21.4.2016 antamaa tuomiota Radlinger ja Radlingerová (C-377/14, EU:C:2016:283) tulkittava siten, että sitä sovelletaan kulutusluottosopimukseen myös silloin, kun osa myönnetystä luotosta on osoitettu luotonantajan kustannusten maksamiseen?

Viitatus unionin oikeussäännöt ja unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö

EU:n perusoikeuskirjan 7, 38 ja 47 artikla.

Kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista annetun neuvoston direktiivin 93/13/ETY johdanto-osan 12–14, 16, 20, 21 ja 24 perustelukappale, 1 ja 3 artikla, 4 artiklan 1 kohta, 6 artiklan 1 kohta sekä 7 ja 8 artikla.

Sopimattomista kaupallisista menettelyistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/48/EY johdanto-osan 10 perustelukappale, 1 artikla, 2 artiklan 2 kohdan a alakohta, 3 artiklan g, h ja l alakohta sekä 23 artikla.

Sopimattomista kaupallisista menettelyistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/29/EY 2 artiklan c–e alakohta ja k alakohta sekä 3, 5, 6, 7, 11 ja 13 artikla.

Unionin tuomioistuimen tuomio 21.4.2016 (C-377/14, ECLI:EU:C:2016:283, 3 kohta).

Asiassa merkityksellinen kansallinen lainsäädäntö

Siviililaki

Lain 53 §:ssä säädetään kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista.

Lain 151h §:n 6 momentissa, 151j §:n 1 momentissa ja 151m §:ssä säädetään kiinnitetyn omaisuuden realisointia koskevista ehdoista.

Lain 565 §:ssä säädetään saatavan koko määrän takaisinmaksun ehdoista silloin, kun jonkin takaisinmaksuerä jätetään suorittamatta.

Kulutusluotoista ja muista kuluttajille myönnettävistä luotoista ja lainoista sekä joidenkin lakien muuttamisesta annettu laki nro 129/2010 (zákon č. 129/2010 o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov)

Kulutusluottolaki nro 258/2001 (ensimmäinen kulutusluottolaki) (zákon č. 258/2001 z.z. o spotrebiteľských úveroch (prvý zákon o spotrebiteľských úveroch))

Lain 4 §:n 2 momentissa säädetään kulutusluottosopimuksen erityisvaatimuksista.

Lain 4 §:n 3 momentin viimeisessä virkkeessä säädetään kulutusluottosopimuksen erityisvaatimusten pois jättämisestä aiheutuvasta seuraamuksesta.

Vapaaehtoisista huutokaupoista annettu laki nro 527/2002 (zákon č. 527/2002 z.z. o dobrovoľných dražbách)

Lain 6 §:n 1 momentin ensimmäisessä virkkeessä määritellään huutokaupanpitäjä.

Siviiliprosessilaki nro 160/2015 (zákon č. 160/2015 z.z. Civilný sporový poriadok)

Lain 325 §:n 1 momentissa ja 2 momentin d kohdassa säädetään kiireellistä toimenpidettä koskevista ehdoista.

Täytäntöönpanolaki nro 233/1995 (zákon č. 233/1995 z.z. exekučný poriadok)

Lain 61g §:ssä säädetään velallisen maksueriä koskevasta hakemuksesta, ja lain 63 §:ssä säädetään täytäntöönpanoa suoritustavoista.

Yhteenveto pääasian tosiseikoista

- 1 Vastaaja, Všeobecná úverová banka, a.s. (jäljempänä VUB banka) ja Consumer Finance Holding a.s. (jäljempänä CFH) olivat aikaisemmin taloudellisesti sidoksissa toisiinsa. CFH hallinnoi VUB bankin luottoja. Sekä VUB banka että CFH ovat aikaisemmin myöntäneet kantajalle kulutusluottoja. SP ja CI (jäljempänä kantajat) ottivat jo vuonna 2004 kulutusluoton CFH:lta. Pian tämän jälkeen he ottivat lisää kulutusluottoja. Kantajat eivät kyenneet maksamaan luottoja takaisin, jolloin VUB banka myönsi heille uusia luottoja, muttei maksanut niiden summia kantajille, vaan osoitti ne suoraan aiemmista kulutuslainoista johtuvien saatavien maksuun. VUB banka vahvisti saatavien määrän yksipuolisesti.
- 2 Kantajat ottivat vuonna 2004 vielä vanhassa valuutassa 18 000 Slovakian korunan (597,49 euroa) suuruisen kulutusluoton, ja VUB banka myönsi heille viimeisimmän, Hypo Pôžička -nimisen 30 221,50 euron suuruisen luoton 9.2.2012 tehdyllä sopimuksella vuoteen 2032 ulottuvalle ajanjaksolle (jäljempänä riidanalainen luotto).
- 3 VUB banka käytti riidanalaisen luoton lähes kokonaan vuodesta 2004 lähtien myönnettyjen aiempien kulutusluottojen takaisinmaksuun eli sekä VUB bankan myöntämien kulutusluottojen että CFH:n myöntämien luottojen maksamiseen. VUB banka käytti osan riidanalaisesta luotosta CFH:n ”riidanalaisen luoton tarjoamiseen liittyvien kustannusten kattamiseen”. Riidanalaisen luoton käyttötarkoitusta ei ole ilmoitettu sopimuksessa. VUB banka väittää, että riidanalainen luotto ei kuulu kulutusluottoa koskevia säännöksiä koskevan suojan piiriin.
- 4 VUB banka myönsi myös ennen vuotta 2012 kantajille luottoja, jotka käytettiin aiempien velkojen kattamiseen. Esimerkiksi 23.11.2009 tehdyllä kulutusluottosopimuksella VUB banka myönsi kantajille 25 156,98 euron suuruisen luoton 24 593,60 euron suuruisilla koroilla ja kuluilla, kuten myös riidanalaisista luottoa koskevassa sopimuksessa mainitaan. Korkojen perusteltavuutta epäillään muun muassa siksi, että sopimus ei täytä lain nro 258/2001 (ensimmäinen kulutusluottolaki) mukaisia sopimusta koskevia vaatimuksia.
- 5 VUB bankan myöntämän riidanalaisen luoton erityispiirteenä on kiinnitys kiinteään omaisuuteen, omakotitaloon, jota kantajat ja heidän lisäksi muut henkilöt pitävät kotipaikkanaan. Riidanalaisen luoton myöntämisen (9.2.2012) jälkeen kantajat eivät maksaneet ajoissa takaisin yhteensä 1 106,50 euron suuruista takaisinmaksuerien määrää. Takaisinmaksun laiminlyönnin johdosta

VUB banka ilmoitti luoton erääntyvän kokonaisuudessaan (13.1.2013). Riidanalaisen luoton sopimusehdoissa määrättiin lainan ennaikaisesta erääntymisestä. Tämä sopimuskohta oli määritelty sopimuksen VI jakson 42 ja 42.1 kohdissa. Ainoa laissa oleva ennaikaisen erääntymisen määräämistä koskeva ehto on **takaisinmaksun viivästyminen kolmella kuukaudella** ja sitä seuraava ilmoitus 15 vuorokauden lisäajalla. Tämän jälkeen VUB banka ilmoitti 12.4.2013 kiinnitetyn kiinteän omaisuuden realisoinnista vapaaehtoisella huutokaupalla myymällä kantajien omakotitalon, jonka arvo oli vähintään kolmikymmenkertainen verrattuna summaan, jolla pankki oli aktivoinut luoton ennaikaisen erääntymisen ja sitä seuraavan talon myynnin.

- 6 Kantajat nostivat Okresný súd Prešovissa (Prešov in alioikeus, Slovakia) kanteen, jossa ne vaativat, että kiinnitetyn kiinteistön realisointi vapaaehtoisella huutokaupalla on keskeytettävä. Kantajat arvostelivat pankkia erityisesti siitä, että se loukkasi heidän Euroopan unionin oikeudessa taattuja oikeuksiaan sopimuksia tehtäessä. Okresný súd hylkäsi kanteen ensimmäisellä tuomiollaan. Okresný súd mukaan kantajien omakotitalon myynnille ei ollut esteitä tuomioistuimen ulkopuolisessa menettelyssä.
- 7 Kantajien valituksen johdosta Krajský súd v Prešove (Prešov in alueellinen tuomioistuin, Slovakia) kumosi tuomion ja katsoi, että kantajien omakotitalon vapaaehtoiselle huutokaupalle oli oikeasuhteisuutta koskeva este. Krajský súd mukaan kantajien omakotitalon myynti on **suhteetonta**, koska on olemassa kiinnitetyn kiinteän omaisuuden realisointitapa eli täytäntöönpanomenettely, jonka puitteissa VUB bankan saatava voidaan periä ilman, että kantajat menettävät omakotitalon omistusoikeuden. Krajský súd otti huomioon kuluttajaoikeuden loukkaamisen.
- 8 Okresný súd hylkäsi kanteen uudelleen toisella tuomiollaan. Okresný súd viittasi unionin tuomioistuimen tuomioon Kušionová (C-34/13, EU:C:2014:2189), jonka mukaan edes kohtuuttomat ehdot eivät ole esteenä sille, että valittajien asunto myydään vakuuden realisoinnin yhteydessä tuomioistuimen ulkopuolisessa menettelyssä. Okresný súd suosi Najvyšší súd Slovenskej republikyn (Slovakian ylin tuomioistuin) ratkaisua toisessa asiassa, jossa Najvyšší súd Slovenskej republiky ei hyväksynyt kuluttajan ennakkosuojaa, jolla haluttiin estää kuluttajan kotipaikan myynti vapaaehtoisessa huutokaupassa tuomioistuimen ulkopuolella.
- 9 Kantajat tekivät tuomiosta valituksen, jossa he vaativat kiinnitetyn kiinteän omaisuuden vakuuden vapaaehtoisella huutokaupalla tapahtuvan realisoinnin keskeyttämistä ja korostivat muun muassa sitä, että heidän oikeuksiaan kuluttajina rikotaan ja asumisoikeuttaan loukataan siinä tapauksessa, että heidän omakotitalonsa myydään.

Ennakkoratkaisupyyntöön lyhyet perustelut

- 10 Slovakian lainsäädännössä ei ole kiinnitetyn omaisuuden realisointia koskevaa nimenomaista säännöstä, joka velvoittaisi huomioimaan olosuhteet, joita

Euroopan unionin tuomioistuin piti merkityksellisinä tuomiossa Mohamed Aziz (C-415/11, EU:C:2013:164, 73 kohta): ”Ensinnäkin pitkäkestoisissa sopimuksissa käytettävästä sopimusehdosta, joka koskee ennaikaista erääntymistä sillä perusteella, että velallinen on jättänyt sopimusvelvoitteensa täyttämättä lyhyen ajanjakson aikana, on todettava, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on – kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 77 ja 78 kohdassa esittänyt – tarkastettava muun muassa, riippuko elinkeinonharjoittajan mahdollisuus määrätä koko laina erääntymään siitä, että kuluttaja laiminlyö velvoitteen, joka on kyseisessä sopimussuhteessa olennainen, onko kyseisestä mahdollisuudesta määrätty sellaisia tilanteita varten, joissa laiminlyönti on riittävän vakava lainasopimuksen keston ja lainan määrään nähden, onko tällainen mahdollisuus poikkeus alalla sovellettavista säännöistä ja säädetäänkö kansallisessa oikeudessa riittävästä ja tehokkaista keinoista, joiden avulla kuluttaja, johon tällaista ehtoa sovelletaan, voi välttää mainitun lainan irtisanomisen vaikutukset”.

- 11 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pitää vapaaehtoisen (yksityisen) huutokaupan järjestelmää merkittävänä myös kuluttajansuojaa koskevissa asioissa. Ongelmana on vapaaehtoisten huutokauppojen oikeasuhteisuus, jota ei ole käsitelty oikeuskäytännössä. Jos suhteellisuusperiaatetta ei kunnioitettaisi, kuluttajan vähäininkin velvollisuuden rikkominen johtaisi siihen, että kuluttajan kotipaikkanaan pitämä kiinteistö voitaisiin myydä vapaaehtoisella huutokaupalla.
- 12 On kiistatonta, ettei kuluttajansuoja ole ehdoton. Kuluttajien kotipaikka voidaan myydä ilman tuomioistuimenmenettelyä, vaikka ehdot olisivat kohtuuttomia (C-34/13, EU:C:2014:2189).
- 13 Slovakiassa on kaksi tapaa vakuuden realisoimiseksi. Ensimmäinen niistä on kiinnitetyn omaisuuden myynti vapaaehtoisella huutokaupalla. Tämän huutokaupan suorittaa elinkeinonharjoittajana toimiva yksityishenkilö. Luotonantaja vahvistaa yksipuolisesti saatavan määrän. Huutokaupanpitäjänä toimiva toinen yrittäjä myy tavallisesti kuluttajien kotipaikan ilman tuomioistuimenmenettelyä ja arvioimatta objektiivisesti saatavan määrää ja kuluttajan kotipaikan huutokaupan oikeasuhteisuutta. Kuluttajien vastustuksesta huolimatta tätä huutokauppaa pidetään lainsäädännössä ”vapaaehtoisena”.
- 14 Vakuuden toinen laillinen realisointitapa on täytäntöönpanolaissa nro 233/1995 säädetty täytäntöönpanomenettely tuomioistuimessa. Tätä edeltää sopimusehtojen tuomioistuinvalvonta, jonka yhteydessä tuomioistuin voi hyväksyä maksut ja tuomioistuimen on siten otettava viran puolesta huomioon kuluttajansuoja kaikkien tähän mennessä mainittujen direktiivien mukaisesti. Velkoja voi luovuttaa tuomioistuimen antaman tuomion ulosottomiehelle, joka voi sallia samat takaisinmaksuerät, ulosottomies voi ulosmitata irtainta omaisuutta kuluttajalta, ulosmitata varoja pankkitileiltä ja muita saatavia, ulosottomies voi määrätä pidätyksiä kuluttajan palkasta ja voi niin ikään määrätä kuluttajan kotipaikkanaan pitävän kiinteistön myytäväksi.

- 15 Ensi näkemältä näiden vakuuden realisointitapojen välillä on huomattava ero. Näiden kahden menettelytapojen yhteydessä kuluttajan asunto voidaan myydä, mutta tuomioistuinmenettelyn yhteydessä kuluttajalle voidaan antaa lupa maksaa velka ja antaa mahdollisuus viivästysmaksujen maksamiseen. Erityisesti pitkäaikaisissa luotoissa voidaan aktivoida luoton alkuperäisten lyhennysten taso luottoajan loppuun asti. Näin voidaan saada aikaan se, että velka suoritetaan samaan aikaan, kun kuluttajan kanssa on sovittu, ja että kuluttaja kotipaikka säilyy.
- 16 Vapaaehtoinen huutokauppa ei anna tällaisia takeita. Vapaaehtoista huutokauppaa ei myöskään pysäytä kohtuuttomia ehtoja koskeva tuomioistuinmenettely. Jos huutokauppa toteutetaan, kuluttaja menettää kotipaikan omistusoikeuden ja hänen on poistuttava siitä viipymättä. Jälkikäteen (myynnin jälkeen) tuomioistuimessa toteutettavat huutokauppamyynnin peruuttamismenettelyt ovat kuluttajille erityisen hankalia omistusoikeuden menettämisen vuoksi.
- 17 Kuluttajien oikeuksien, mukaan lukien heidän kotipaikkansa, kohtuutonta loukkaamista vastaan suojaaminen on erityisen tärkeää etukäteen ennen huutokauppaa, ja koska aineellisessa oikeudessa ei säädetä mistään muusta ennakkosuojan mahdollisuudesta, kysymykseen tulee ainoastaan **kiinnitetyn kiinteän omaisuuden realisoinnin estävä kanne** vapaaehtoisen huutokaupan yhteydessä. Määräystuomiolla ei yhtäältä ole oikeusvoimaa ja toisaalta annetaan velkojalle toisenlainen tapa realisoida kiinnitetty kiinteä omaisuus huutokaupalla.
- 18 Luotonantajien on ilmoitettava vapaaehtoisessa huutokaupassa kiinnitetyn kohteen myynnin nopeudesta, mutta luottosopimusten tarkoituksena ja kohteena ei ole kiinteän omaisuuden kauppa, vaan luoton myöntäminen kuluttajille ilman kohtuuttomia sopimusehtoja ja sopimattomia kaupallisia menettelyjä kuluttajien paremman elämän takaamiseksi.
- 19 Slovakian lainsäädännön mukaan elinkeinonharjoittaja voi määrätä koko lainan erääntymään **tutkimatta sitä, onko kuluttaja laiminlyönyt olennaisen velvollisuutensa**, ja sitä, onko laiminlyönti **riittävän vakava lainasopimuksen kestoon ja lainan määrään nähden, ja säädetäänkö kansallisessa oikeudessa riittävästä ja tehokkaista keinoista, joiden avulla kuluttaja, johon tällaista ehtoa sovelletaan, voi välttää mainitun lainan irtisanomisen vaikutukset**.
- 20 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että jos laissa edellytetään ennenaikaiselta erääntymiseltä unionin tuomioistuimen tuomion Mohamed Aziz (C-415/11, EU:C:2013:164) 73 kohdassa mainittujen olosuhteiden kaltaisia olosuhteita, luotonantaja voisi näin ollen soveltaa seuraamuksia ja voisi myös nostaa kanteen ja periä ulosoton kautta vähäisiä määriä, mutta luotonantaja ei pystyisi ryhtyä myymään kantajien omakotitaloa vähäisten maksamatta jääneiden määrien perusteella.
- 21 Oikeasuhteisempi säännöstö antaisi myös mahdollisuuden soveltaa oikeuksia ja valvoa kohtuuttomia sopimusehtoja ja sopimattomia kaupallisia menettelyjä viran

puolesta. Esitetyn oikeuskäytännön mukaan omakotitalon myyntiä vapaaehtoisena huutokauppana ei voida estää määräyksellä pidättäytyä kyseisen huutokaupan toteutuksesta.

- 22 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että riidanalaista luottoa ja aiempia kulutusluottoja käytettiin aiempien lainojen takaisinmaksuun. On selvää, että kantajille on myönnetty useita kulutusluottaja, vaikka heillä ei ole ollut riittävästi tuloja.
- 23 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei pidä aiheellisena edellä mainitun kulutusluottojen takaisinmaksutilanteen kaltaisten olosuhteiden jättämistä direktiiviin 2005/29 liittyvien menettelyjen soveltamisalan ulkopuolelle. Se katsoo myös, että tällaiset sopimattomat kaupalliset menettelyt eivät saisi jäädä direktiivin 2005/29 mukaisen tuomioistuinvalvonnan ulkopuolelle. Jos näin ei olisi, syntyisi looginen ristiriita, koska kuluttajasopimusten sopimattomien kaupallisten menettelyjen arviointijakso päättyisi aiemmin kuin varsinainen kuluttajaluottojen takaisinmaksuajankohta. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin huomauttaa, että direktiivin 2005/29/EY 3 artiklassa säädetään suojasta, jota sovelletaan sopimattomiin kaupallisiin menettelyihin ennen jotakin tuotetta koskevaa liiketointa **ja sen jälkeen**. Jos kulutusluottojen takaisinmaksu ei kuulu ”liiketoimen aikana sovellettavien kaupallisten menettelyjen” ajankohtaan, sen pitäisi kuulua ”liiketoimen jälkeen sovellettavien kaupallisten menettelyjen” ajankohtaan. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin lisää vielä, että vaikka mahdolliset sopimattomat kaupalliset menettelyt eivät vaikuta suoraan oikeustoimen pätemättömyyteen, mutta vaikuttavat sopimusehtojen kohtuuttomuuden arviointiin yhtenä olosuhteista direktiivin 93/13 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla.
- 24 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan kulutusluottojen tarkoituksena ei saisi olla se, että luottoja ei makseta jaksoittaisesti kuluttajille ja että luotonantaja säilyttää ne aiempien luottojen saatavien maksamiseen. Tällaisella luotonannolla ei ole mitään merkitystä direktiivin 2008/48/EY tavoitteen kannalta.
- 25 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että riidanalaista luottoa koskevassa sopimuksessa ei ole määritelty luoton käyttökohdetta ja että se sisältää kulutusluottosopimuksen ehdot. Ainoa seikka, jolla riidanalainen luotto pyritään sulkemaan direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle, on kiinteistön käyttäminen sen vakuutena.
- 26 Riidanalainen luotto ei kuitenkaan ole kiinnelaina eikä se myöskään ole kiinteistösijoituksiin tai asunnon hankintaan tarkoitettu luotto. Kiinteistöä käytetään vakuutena siksi, että sillä on tarkoitus maksaa takaisin aiemmat kulutusluotot.
- 27 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei näe käytännössä taloudellista eroa riidanalaisen luoton ja riidanalaista luottoa edeltäneiden kulutusluottojen välillä.

Jos riidanalaista luottoa on tarkoitus käyttää aiempien kulutusluottojen takaisinmaksuun, on riidanalaisen luoton ja aikaisempien kulutusluottojen, joiden takaisinmaksua varten riidanalainen luotto on tehty, välillä hyvin läheinen yhteys.

- 28 Mitä tulee viimeiseen kysymykseen, joka koskee sitä, onko 21.4.2016 annettua tuomiota Radlinger ja Radlingerová (C-377/14, EU:C:2016:283) tulkittava siten, että sitä sovelletaan kulutusluottosopimukseen myös silloin, kun osa myönnetystä luotosta on osoitettu luotonantajan kustannusten maksamiseen, se on yksi niistä seikoista, jotka määrittävät sen velan määrän, jonka johdosta kantajien kotipaikan myyntimenettely aloitettiin. VUB banka katsoo, että riidanalaiset summat on tosiasiallisesti maksettu kantajille, ja laskee ne kantajille tosiasiallisesti myöntämän riidanalaisen luoton määrään.

TYÖASIAKIRJA